

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก
อริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์
การเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี*

The Development of Educational Management Model According
to King's Science Guidelines by Using the Four Noble Truths
and The Constructivism Theory as A Base to Promote the
Innovative Teaching, Creative Thinking of The Border
Patrol Police School in The Royal Patronage

นงศักดิ์ พรมดี, ชาลี ภักดี, พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (จิตติชัย มาตรวงศ์)

และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์

Songsakdi Promdee, Chalee Phakdee,

Phrakhru Suntronmahachetianuruk (Chittichai Martwong) and Chatchai Sirikunphan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pmviroch2654@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน 2) พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ 3) นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์ พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นวิจัยรูปแบบผสมผสาน เชิงคุณภาพ และรูปแบบการวิจัยและการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร สัมภาษณ์ วิเคราะห์ Swot และ

*ได้รับบทความ: 20 ตุลาคม 2567; แก้ไขบทความ: 17 ธันวาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 23 ธันวาคม 2567

Received: October 20, 2024; Revised: December 17, 2024; Accepted: December 23, 2024

สนทนากลุ่ม ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน แล้วเขียนสรุปวิจัยแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน ด้วยการจัดโครงการวันสำคัญของชาติศาสนาและสากล โครงการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีกระบวนการคิดและทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้รับโอกาสทางการศึกษา ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐาน ภายใต้การน้อมนำ 8 โครงการพระราชดำริมาบูรณาการในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

2. การประเมินรูปแบบฯ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น เป็นระเบียบ จัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็นได้รู้ เกิดทักษะการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวัน และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

3. การสังเคราะห์พัฒนารูปแบบฯ ครูควรเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาการใช้สื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและออกแบบและควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีประสบการณ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้น เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษานี้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการศึกษา; ศาสตร์พระราชา; อริยสัจสี่; คอนสตรัคติวิสต์; แหล่งเรียนรู้ รร.ตชด. บ้านหาดทรายเพ

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the educational management model according to the royal science guidelines based on the principles of the Four Noble Truths and constructivist theory, 2) to promote innovative media and creativity of students in the Border Patrol Police School under Royal Patronage, 3) to try and evaluate the model and to synthesize and develop the model using a mixed method approach (quantitative), consisting of qualitative research and R&D, the data obtained from the key informants were collected and operated by documentation, observation, interviews, analysis (SWOT Analysis) and a focus group discussion.

The results revealed that:

1. This educational institution was under the royal initiative project. It was a small school and had embraced 8 royal initiative projects as a base for educational administration. The entire projected are integrated according to the educational curriculum, i.e. important national, religious and international day projects, student development promotion projects with a compound of systematic thinking and working process. Promote and support students to take pride in receiving educational opportunities, teachers and educational personnel to have the capacity in educational to management education, to have stability in the professional, this has been supported by a strong with standardized school administration system.

2. For Model evaluation and creative innovation media, schools should arrange the environment to be shady and in order providing leavening sources both directly and indirectly for students to view and improve their learning skills in daily life, and while developing the curriculum to be consisted with the educational goals desired by students and the community desirable.

3. For synthesis and development of models, teachers should design learning activities in accordance with the content, using media in the naturally, they should surroundings within the school as a basis for thinking and design. According to Promote the development of personnel to have knowledge of and experience in using innovative media learning resources that have been tested and developed. As a center of teaching and learning management, to develop a completed model.

Keywords: Educational management model; royal science; Four Noble Truths; constructivism; learning resources in Border Patrol Police School under Royal Patronage

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2566-2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นโยบายรัฐบาล ได้มุ่งเน้น และบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานโยบาย และยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย

และนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ให้สอดคล้องและ บูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับทิศทางของ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายของ

รัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อ “เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่างทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับ แนวหน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 46) การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ฉบับนี้ คำนึงถึงบริบทของการปฏิรูปประเทศในปัจจุบัน การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็น กระทรวงใหม่ และบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาในด้านที่ 4 คือ การวิจัยและ สร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในแต่ละแพลตฟอร์ม ได้กำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ (Objectives and Key Results: OKRs) และชุดโปรแกรมภายใต้ แพลตฟอร์ม เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมของประเทศต่อไป และยังเป็นการบูรณาการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาดำเนินการตามแผนนโยบายให้เกิดผลตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2542)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในฐานะสถาบันที่จัดอยู่ใน กลุ่มที่ 4 ของกระทรวงอุดมศึกษาฯ ต้องการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนด้านการศึกษาตามแผนนโยบายและการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีระบบและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นจึงได้ขับเคลื่อนแนวคิดด้านการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัด สพฐ และสังกัดส่วนงานราชการอื่นๆ เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (รร.ตชด.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเสด็จออกตรวจเยี่ยมราษฎรในเขตทุรกันดารในภาคเหนือและภาคอีสาน ทรงเห็นความลำบากเพราะเยาวชนขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาเพราะโรงเรียนอยู่ห่างไกล จึงมอบหมายให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนภายใต้ส่วนงานด้านการศึกษา ให้ดูแลและจัดตั้งโรงเรียนในเขตทุรกันดารในแต่ละพื้นที่ทั้งสี่ภาคของประเทศโดยใช้ชื่อว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนในแต่ละภูมิภาค โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงเป็นสถานศึกษาที่ดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในกาลต่อมา ตั้งแต่มีการจัดตั้ง มีโรงเรียนใหม่เกิดขึ้น จำนวน 18 แห่ง จากที่มีโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดนรวมจำนวนทั้งสิ้น 196 แห่ง ประกอบด้วยสังกัดกอง

บังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 มี 43 แห่ง กองบังคับการตำรวจตระเวน ชายแดน ภาค 2 มี 45 แห่ง กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 มี 67 แห่ง และกองบังคับการตำรวจตระเวน ชายแดน ภาค 4 มี 41 แห่ง เพื่อให้มีฐานข้อมูล สำหรับการดำเนินโครงการตามพระราชดำริ สำนักงานโครงการฯฯ จึงได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ของสถานศึกษาที่อยู่ในโครงการตามพระราชดำริ ทั้งหมดขึ้น สำหรับหน่วยงานและผู้รับผิดชอบได้ใช้เป็น ฐานข้อมูลในการปฏิบัติงานต่อไป

การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหลายแห่งโดยเฉพาะที่อยู่ห่างไกล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังไม่สามารถให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ชัดเจน โดยเฉพาะในด้านกระบวนการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการจัดการและทักษะ ในการดำเนินชีวิต แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ส่งผลให้ครูพัฒนาการเรียนการสอน จัดกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วย ตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้เรียนจาก ประสบการณ์จริง ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรอบที่ 1-รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2564) พบว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีผลเฉลี่ย ระดับกลางและพอใช้ ตามลำดับ ครูได้ปรับเปลี่ยน

กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจึงมี เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสุขในการ เรียน แต่ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความสามารถด้าน การคิดทางการเรียนรู้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เท่าที่ควร (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้าน หาดทรายเพ, 2564)

คณะผู้วิจัยเห็นว่า ชุดโครงการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์ พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นี้ จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยเพิ่มผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้มากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษา ตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลัก ธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐานที่ส่งเสริมสอนนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการ จัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้ หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐานที่ส่งเสริมสอนนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

3. นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐานที่ส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์ฯ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed methods) ครอบคลุมวิธีวิทยาการวิจัย R&D (Research and Development) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ชนิดเต็มเต็มในการดำเนินการ โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยการวิจัย โดยเน้นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และใช้กระบวนการวิจัยแบบปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวัดผลประเมินผลรูปแบบของเครื่องมือวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) การเลือกพื้นที่ศึกษา 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) วิธีการดำเนินงานวิจัย 4) เครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) การนำเสนอข้อมูลประกอบด้วย

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา ใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกกำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตั้งอยู่ที่บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร แต่ได้รับพระมหากรุณาในการเสด็จไปตรวจเยี่ยมทุกๆ ปี อนึ่งส่วนงานในกำกับการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 23 ค่ายศรีสุทลุงค์ ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จเมื่อปี พ.ศ. 2557 ทรงมีพระดำรัสเน้นย้ำให้ศิษย์เก่าและครูผู้บริหารทุกคนช่วยกันดูแลโรงเรียนและจะเสด็จมาตรวจเยี่ยมตลอดโดยมิได้ทรงเหน็ดเหนื่อย และตรัสถึงการบูรณาการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะให้มีการทำวิจัยในการพัฒนาต่อไป จึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ผู้วิจัยและคณะกรรมการน้อมนำพระกระแสดำรัสในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในครั้งนี้

2. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ ครูใหญ่โรงเรียน จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้สอน 6 เจ้าอาวาสและคณะกรรมการ 1 รูป ปราชญ์ชาวบ้านประชาชน ตัวแทนนักเรียน และผู้ปกครอง 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 20 รูป/คน การเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการจัดการชุมชนแหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอน โดยบูรณาการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่วางแผนเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยคุ้นเคยเป็นอย่างดี และยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ดังกล่าว

3. วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยแบบ R&D (Research and Development) ครอบคลุมวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บข้อมูลวิจัยใช้รูปแบบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้เวทีประชุม (หรือเวทีชุมชน) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก การสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ชนิดเติมเต็ม โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ ขั้นที่ 1 (R1: Research) ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ โดยศึกษาจากผลการดำเนินงานภายใต้กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการทั่วไป ขั้นที่ 2 (D1: Development) สร้างหรือพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชโดยใช้หลักอริยสัจสี่ และทฤษฎี Constructivism เป็นฐานจากข้อมูลที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปของโรงเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านสื่อนวัตกรรมความคิดเชิงสร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขั้นที่ 3 (R2: Research) ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยทดลองกับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียน ตชด.บ้านหาดทรายเพ และทำการประเมินผลรูปแบบ จากการสังเกต สัมภาษณ์

Focus Group และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อให้ต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้ และปรับปรุงต้นแบบให้เหมาะสม ขั้นที่ 4 (D2: Development) นำต้นแบบที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย หรือนำนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ได้ไปทดลองใช้จริง แล้วสรุปผลการวิจัย นำเสนอรูปแบบโมเดล โดยตีพิมพ์ในวารสาร TCI ในระดับชาติและนานาชาติต่อไป

4. เครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผล ดังนี้ 1) ใช้เอกสาร แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และ Swot 2) ใช้เวทีชุมชน การประชุม การวางแผน และการมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) ใช้การทดสอบแหล่งเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนา 4) ใช้กรอบสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม ถามความคิดเห็นและแบบประเมินความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากงานวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคและกระบวนการ ดังนี้ 1)การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คณะผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนาสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริการทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการตรวจสอบข้อมูลและพัฒนากรอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์อย่างละเอียด ในการเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากแบบสัมภาษณ์และการ

สนทนากลุ่ม โดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จัดบันทึกได้จัดไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดทุกอย่างตามหัวข้อและคำถามที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด และ 3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง บันทึกการสนทนาของผู้จัดบันทึกโดยสรุปใจความจากเอกสารและเนื้อหาที่สำคัญ น่าสนใจ ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน ซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบ โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT แล้วนำมาสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนา

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า โครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้น้อมนำเอารูปแบบตามโครงการพระราชดำริมาเป็นฐานเดิมและได้บูรณาการกับการจัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วย โครงการที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติและของสากล โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้

ความสามารถในการจัดกิจกรรม แสดงออกอย่างถูกต้อง มีระบบการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้มีโอกาสทางการศึกษาและมีคุณภาพ ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพ มีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน และศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการบริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ

ผลการประเมินรูปแบบ การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจมากเพราะได้ใช้ประโยชน์จริง แต่ต้องมีการบริหารจัดการให้ครอบคลุม ครบถ้วนครูผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เน้นการใช้สื่อนวัตกรรมสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและออกแบบ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าสนใจเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอดอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กำหนดนโยบายวางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้น เช่น ห้องศูนย์

อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนามกีฬาและลานเอนกประสงค์ สนามเด็กเล่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ ทั้งในและนอกโรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการหรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดถึงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ แนวทางการจัดการศึกษาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนโดยทางโรงเรียนได้ทำการสำรวจสภาพแวดล้อมในปัจจุบันว่าบริเวณใดแหล่งใดมีสภาพแวดล้อมที่สามารถนำมาปรับและพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ในโรงเรียน และชุมชนมีโครงสร้างการวางแผนโดยระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนดำเนินงานตามแผน โดยจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ไปในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดสวยงาม เป็นระเบียบ ร่มรื่นจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้นักเรียนได้เห็น ได้รู้ เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และวิถี

ชีวิตประจำวัน พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการสร้างสิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้น เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์โครงการพระราชดำริ หรือศูนย์ศึกษาพันธุ์ไม้ จัดหาต้นไม้มาปลูกเพิ่มให้ต้นไม้หลายชนิด ทั้งพันธุ์ในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น พืชสมุนไพร พร้อมทั้งจัดทำ ทะเบียนต้นไม้ ป้ายบอกชื่อต้นไม้ คุณสมบัติของต้นไม้ ตลอดจนจัดหาหนังสือสื่อเทคโนโลยีประกอบการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม และเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) เป็นต้นแบบที่มีความสมบูรณ์ต่อไป

5. อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราช โดยใช้หลักธรรมะอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า โครงการพระราชดำริ 8 โครงการฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้น้อมนำเอารูปแบบตามโครงการพระราชดำริมาเป็นฐานเดิมและได้บูรณาการกับการจัดโครงการตามหลักสูตรการศึกษา ประกอบด้วยโครงการที่เกี่ยวกับวันสำคัญของชาติ และของสากล โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรม

แสดงออกอย่างถูกต้อง มีระบบการทำงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้อย่างครบสมบูรณ์แบบทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในการได้มีโอกาสทางการศึกษา และมีคุณภาพเป็นโรงเรียนภายใต้การกำกับดูแลของ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 สกลนคร และอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ครูและบุคลากรมีสมรรถนะในการจัดการศึกษา มีความมั่นคงในวิชาชีพมีระบบการบริหารโรงเรียนที่เข้มแข็งและมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืนและศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักในการจัดการบริหารตลอดมีหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการ สอดคล้องกับเกษมสันต์ ศรีคำแหง (2553, หน้า 139-143) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโรงเรียนบ้านโคกก่องสมมิตร วิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1 ในทางเดียวกัน ธัญญลักษณ์ ศรีสร้อย, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และธวัชชัย ไพไธล (2556, หน้า 51-62) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ผลการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้บ้านคำแหว มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการแหล่งเรียนรู้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีการให้ความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เข้าใจเนื้อหาในการประชุมตระเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบให้เอื้อต่อการให้บริการ การให้บริการแหล่งเรียนรู้ 8 แหล่งเรียนรู้ จากการสอบถามความคิดเห็นต่อการให้บริการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และหลังการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และแหล่งเรียนรู้ คือ สวนสมุนไพร แปลงสาธิตการเกษตร และเรือนเพาะชำ ผู้วิจัยจึงมีมติให้ดำเนินการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางการพัฒนา คือ การมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้นๆ ทำให้มีความคิดเห็นการให้บริการจากแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นจากวงรอบที่ 1 สอดคล้องกับงศ์ศรี ราชมณี (2553) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ต่อมา ครองสิทธิ์ บุตรสุวรรณ (2561) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และสุธิชล พ่อครวรรค์ (2555) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วม

ร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เป็นต้น

ผลการสังเคราะห์พัฒนารูปแบบฯ พบว่า สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนโดยทางโรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบร่มรื่นจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้นักเรียนได้เห็น ได้ดู เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และวิถีชีวิตประจำวัน พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยการสร้างสิ่งใหม่เป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องศูนย์อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนจัดหาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีประกอบการศึกษาในห้องเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) เป็นต้นแบบให้มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับเจตจำนง (2559) การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเปรมติณสูลานนท์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 นโยบายของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ควรมีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กับการพัฒนาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนากิจการแห่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้กับสังคมท้องถิ่นต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกำหนดให้โรงเรียนใช้พัฒนาการจัดการแห่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ ในทางการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยแหล่งการเรียนรู้ต่อไปในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายคือ แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อสร้างและพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป

2.2 ควรทำวิจัยการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองความต้องการของชุมชน ทางด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน ด้านการพัฒนา ทักษะ ประสิทธิภาพใหม่ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

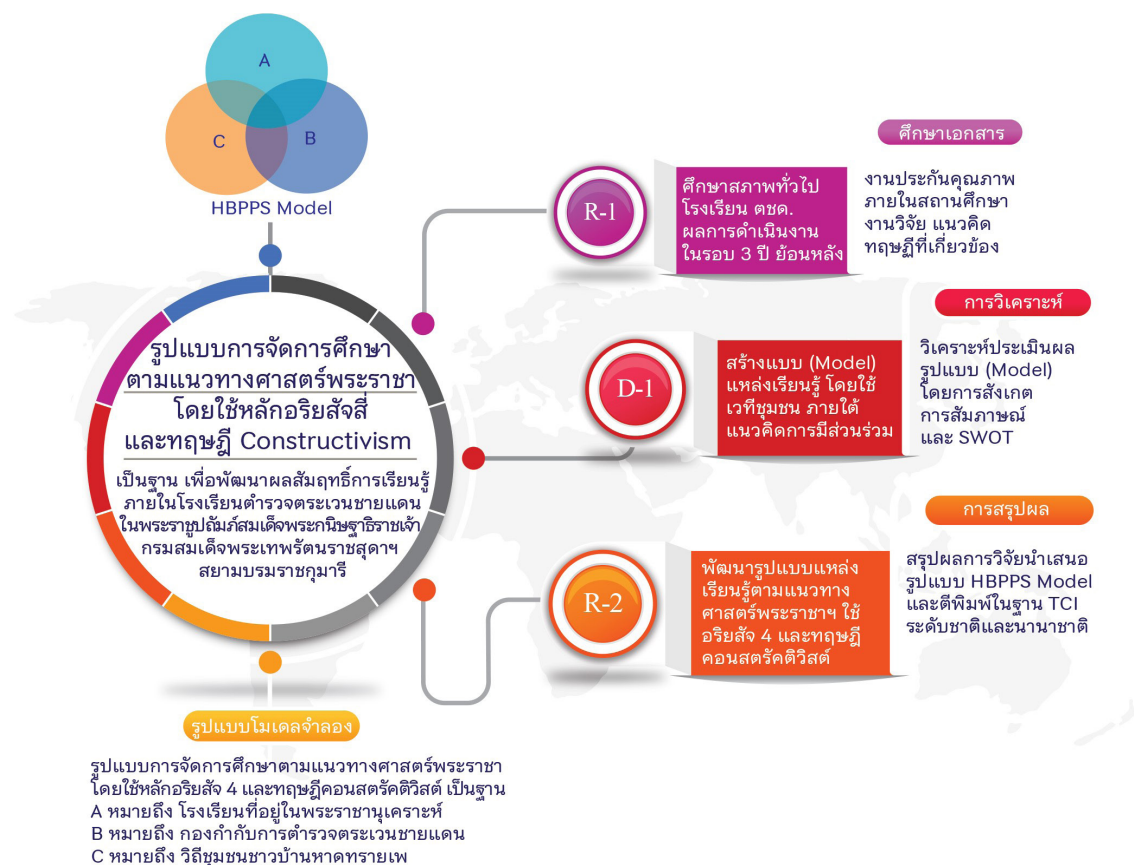
7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบการจัดศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชาโดยใช้หลักอริยสัจสี่และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน สื่อนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ ผลสรุปจากการประเมินการทดลองก่อนและหลังใช้รูปแบบ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยโรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้มีสภาพร่มรื่น เป็นระเบียบจัดให้เป็นแหล่งศึกษาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมนักเรียนได้เห็น ได้ดู เกิดทักษะการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวัน และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ

เป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้เรียนและชุมชนต้องการนำไปสู่การสังเคราะห์พัฒนารูปแบบ โดยครูได้บูรณาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาการใช้สื่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติภายในโรงเรียนมาเป็นฐานคิดและผู้บริหารโรงเรียนและชุมชน ได้ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้

มีประสบการณ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้สื่อนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองและพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model) ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลแนวทางรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางศาสตร์พระราชา ฯ ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 ค่ายศรีสุกลวงศ์ (Had-Sai-Phae Border Patrol Police school Model: HBPPS Model)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579. เข้าถึงได้จาก <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>
- เกษมสันต์ ศรีคำแข็ง. (2553). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โรงเรียนบ้านโคกก่องสมมิตรวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ครองสิทธิ์ บุตรสุวรรณ. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธัญญลักษณ์ ศรีสร้อย, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และธวัชชัย ไพโหล. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา, 10(47), 51-62.
- ณรงค์ศรี ราชนิ. (2553). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เผด็จ มีชัย. (2559). การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเปรตดินสุลาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น.
- โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ. (2564). สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ภายใน (สมศ.) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ประจำปีการศึกษา 2564. นครพนม: โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟิก จำกัด.
- สุธิชล พอกรวงค์. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

